

Sygn. akt II Ka 129/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 czerwca 2016r.

Sąd Okręgowy w Koninie II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący : SSO Agata Wilczewska

Protokolant : st. sekr. sąd. Arleta Wiśniewska

przy udziale Jacka Górskiego Prokuratora Prokuratury Okręgowej

po rozpoznaniu w dniu 10 czerwca 2016r.

sprawy **L. P.**

skazanego z art. 279§1k.k. i innych

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Turku

z dnia 7 marca 2016r. sygn. akt II K 568/15

uchyla zaskarżony wyrok w całości i sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu w T. do ponownego rozpoznania.

Agata Wilczewska

Sygn. akt: II Ka 129/16

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Turku wyrokiem z dnia 7 marca 2016 r., sygn. akt II K 568/15, wydając wyrok łączny wobec skazanego L. P. ustalił, że był on skazany następującymi wyrokami:

1. wyrokiem Sądu Rejonowego w Turku z dnia 25 września 2009 r. w sprawie II K 630/09, za przestępstwo z art. 178a § 1 k.k., na karę 8 miesięcy ograniczenia wolności, polegającą na wykonywaniu nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 godzin w stosunku miesięcznym; nadto orzeczono środek karny w postaci zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych kat. B na okres 2 lat; kara ograniczenia wykonana została z dniem 10 stycznia 2011 r. zaś zakaz prowadzenia pojazdów z dniem 5 sierpnia 2011 r.,
2. wyrokiem Sądu Rejonowego w Turku z dnia 25 czerwca 2013 r. w sprawie II K 241/13, za przestępstwo z art. 178a § 2 k.k., popełnione w dniu 22 kwietnia 2013 r. na karę 1 roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 3 lat i grzywnę w wysokości 80 stawek dziennych po 10 zł każda stawka; nadto orzeczono środek karny w postaci zakazu prowadzenia rowerów na okres 2 lat; grzywna została wykonana w dniu 29 grudnia 2014 r.,
3. wyrokiem Sądu Rejonowego w Turku z dnia 17 lutego 2014 r., w sprawie II K 11/14, za przestępstwo z art. 278 § 1 k.k., popełnione w dniu 14 grudnia 2013 r., na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 2 lat próby; nadto orzeczono karę grzywny w wymiarze 50 stawek dziennych po 10 zł każda

stawka; postanowieniem z dnia 18 sierpnia 2014 r. zarządono wykonanie kary pozbawienia wolności, którą skazany odbył z dniem 25 kwietnia 2015 r.; kara grzywny wykonana została z dniem 6 października 2014 r.,

4. wyrokiem Sądu Rejonowego w Turku z dnia 9 lipca 2014 r. w sprawie II K 255/14, za ciąg dwóch przestępstw z art. 279 § 1 k.k., popełnionych w nocy

z 4/5 maja 2014 r. oraz z 5/6 maja 2014 r., na karę 1 roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 4 lat próby; nadto orzeczono karę grzywny w wymiarze 50 stawek dziennych po 10 zł każda stawka; postanowieniem z dnia 2 lutego 2015 r. zamieniono karę grzywny na pracę społeczną w wymiarze 20 godzin miesięcznie przez okres 5 miesięcy; skazany do dnia wydania wyroku wykonał łącznie 73 godziny pracy społecznie użytecznej,

5. wyrokiem nakazowym Sądu Rejonowego w Turku z dnia 8 września 2014 r.

w sprawie II K 434/14, za przestępstwo z art. 278 § 1 k.k., popełnione w dniu 11 maja 2014 r., na karę grzywny w wymiarze 100 stawek dziennych po 15 zł każda stawka; postanowieniem z dnia 9 lutego 2015 r. zamieniono karę grzywny na pracę społecznie użyteczną w wymiarze 20 godzin miesięcznie przez okres 6 miesięcy; do dnia wydania wyroku skazany wykonał łącznie 43 godziny pracy społecznie użytecznej,

6. wyrokiem nakazowym Sądu Rejonowego w Turku z dnia 19 listopada 2014 r. w sprawie II K 603/14, za przestępstwo z art. 279 § 1 k.k., popełnione w dniu 16 października 2014 r., na karę 12 miesięcy ograniczenia wolności

z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 godzin miesięcznie; do dnia wydania wyroku skazany wykonał łącznie 6 godzin pracy społecznie użytecznej,

7. Wyrokiem Sądu Rejonowego w Turku z dnia 29 kwietnia 2015 r. w sprawie II K 256/14, za przestępstwo z art. 279 § 1 k.k., popełnione w dniu 5 lutego 2014 r., na karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności i karę grzywny w wymiarze 80 stawek dziennych po 10 zł każda stawka oraz za przestępstwo

z art. 278 § 1 k.k. popełnione w dniu 6 lutego 2014 r., na karę 1 roku pozbawienia wolności oraz karę grzywny w wymiarze 80 stawek dziennych po 10 zł każda stawka; wymierzono karę łączną 2 lat pozbawiania wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 5 lat próby; nadto orzeczono karę łączną grzywny w wymiarze 100 stawek dziennych po 10 zł każda stawka; z dniem 1 lutego 2016 r. wykonano karę łączną grzywny,

8. wyrokiem Sądu Rejonowego w Turku z dnia 23 września 2015 r. w sprawie II K 329/14, za dwa przestępstwa z art. 279 § 1 k.k. popełnione w nocy z 30/31 stycznia 2014 r. i 5/6 czerwca 2014 r. oraz ciąg dwóch przestępstw z art. 278 § 1 k.k. popełnionych 3 czerwca 2014 r. i 6 czerwca 2014 r., na karę 1 roku pozbawienia wolności, 1 roku pozbawienia wolności oraz 8 miesięcy pozbawienia wolności; wymierzono karę łączną 1 roku i 4 miesięcy pozbawienia wolności w warunkowym zawieszeniu jej wykonania na okres 4 lat próby,

9. wyrokiem Sądu Rejonowego w Turku z dnia 15 października 2015 r. w sprawie II K 333/15, za ciąg dwóch przestępstw z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. popełnionych w dniu 23 czerwca 2015 r. na karę 1 roku pozbawienia wolności.

Wyrokiem z dnia 7 marca 2016 r. Sąd Rejonowy w Turku, sygn. akt II K 568/15, na podstawie art. 85 § 1 i 2 k.k. i art. 86 § 1 k.k. w zw. z art. 87 § 1 k.k. i art. 89 § 1 k.k., połączył orzeczone wobec skazanego Ł. P. w sprawach II K 255/14, II K 603/14, II K 256/14 i II K 333/15 kary pozbawienia wolności i wymierzył mu karę łączną pozbawienia wolności w wymiarze 2 lat i 4 miesięcy.

Na podstawie art. 85 § 1 i 2 k.k. i art. 86 § k.k. Sąd połączył orzeczone wobec skazanego Ł. P. w sprawach II K 255/14, II K 434/14, II K 256/14 i II K 329/14 kary grzywny i wymierzył mu karę łączną grzywny w wysokości 160 stawek dziennych po 10 jedna stawka.

Na podstawie art. 50 ust. 1 ustawy z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2013 r., poz. 1247) Sąd zamienił skazanemu Ł. P. karę 1 roku pozbawienia wolności

orzeczoną wyrokiem z dnia 25 czerwca 2013 r. w sprawie II K 241/13, na karę 30 dni aresztu. Na podstawie art. 42 § 1 i 2 k.w. Sąd wykonanie kary 30 dni aresztu warunkowo zawiesił na okres 1 roku.

Nadto, na podstawie art. 572 k.p.k. Sąd umorzył postępowanie karne w przedmiocie wydania wyroku łącznego w pozostałym zakresie.

Apelację od powyższego wyroku wniósł obrońca skazanego Ł. P. zaskarżając go w całości. Orzeczeniu zarzucił:

1. na podstawie art. 438 pkt. 3 i 4 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku i polegający na bezpodstawnym i błędnym uznaniu, że prognoza społeczno – kryminologiczna wobec skazanego Ł. P. jest negatywna, co spowodowało orzeczenie wobec niego kary łącznej grzywny rażąco niewspółmiernie surowej w wymiarze 160 stawek dziennych po 10 zł jedna stawka, podczas gdy należyte uwzględnienie występujących w sprawie okoliczności dotyczących właściwości osobistych skazanego, takich jak podjęcie pracy, niepopelnienie kolejnych czynów zabronionych, podjęcie leczenia, pozytywna opinia w środowisku lokalnym, powinno skutkować ustaleniem pozytywnej prognozy i orzeczeniem kary łącznej grzywny przy zastosowaniu pełnej absorpcji,

2. na podstawie art. 438 pkt. 1 k.p.k. – naruszenie prawa materialnego tj. art. 85 k.k. w zw. z art. 86 k.k. w zakresie orzeczenia kary łącznej pozbawienia wolności w ten sposób, że Sąd I instancji mający obowiązek zbadania warunków orzeczenia kary łącznej co do wszystkich wyroków, objął tym wyrokiem i połączył jedynie wyroki z pkt. III, V, VI i VIII wyroku, pomijając wyrok z pkt. VII,

3. na podstawie art. 438 pkt. 3 i 4 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku i polegający na bezpodstawnym i błędnym uznaniu, że prognoza społeczno – kryminologiczna wobec skazanego Ł. P. jest negatywna, co spowodowało orzeczenie wobec niego kary łącznej pozbawienia wolności rażąco niewspółmiernie surowej w wymiarze 2 lat i 4 miesięcy w sytuacji, gdy wszystkie cele zapobiegawcze i wychowawcze kary, a także wzgląd na kształtowanie świadomości prawnej społeczeństwa uzasadniają orzeczenie kary pozbawienia wolności w niższym wymiarze przy zastosowaniu zasady pełnej absorpcji.

Stawiając te zarzuty obrońca wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i połączenie Ł. P. jednostkowych kar i kar łącznych pozbawienia wolności w sprawach II K 255/14, II K 603/14, II K 256/14, II K 329/14 oraz II K 333/15, wydanie wyroku łącznego i wymierzenie w ich miejsce kary łącznej 1 roku pozbawienia wolności, orzeczenie kary łącznej grzywny w wymiarze 100 stawek dziennych po 10 zł jedna stawka przy zastosowaniu pełnej absorpcji, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd odwoławczy zważył, co następuje:

Apelacja obrońcy Ł. P. okazała się celowa i doprowadziła do uchylenia zaskarżonego wyroku w całości i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Turku.

W ocenie Sądu Okręgowego Sąd Rejonowy nie dokonał należytej i wnikliwej analizy kwestii istotnych z punktu widzenia podstaw prawnych oraz faktycznych do wydania wyroku łącznego.

Nie można bowiem zgodzić się ze stanowczym stwierdzeniem Sądu, że skoro wobec Ł. P. wyrok w sprawie II K 333/15 zapadł po dniu 1 lipca 2015 r., zastosowanie winny znaleźć przepisy o karze łącznej w brzmieniu nadanym im ustawą z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015 r., poz. 396). Rację ma jednak Sąd, że na mocy przywołanej ustawy, obowiązującej od dnia 1 lipca 2015 r., w znacznym zakresie uległy zmianie przepisy rozdziału IX kodeksu karnego regulującego m. in. karę łączną.

Zgodnie z art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw przepisów rozdziału IX ustawy kodeks karny, w brzmieniu nadanym w/w ustawą, nie stosuje się do kar prawomocnie orzeczonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, chyba że zachodzi potrzeba orzeczenia kary łącznej w związku z prawomocnym skazaniem po dniu wejścia w życie niniejszej ustawy. Takie ukształtowanie przepisu art. 19

ustawy zmieniającej wyłącza zatem zastosowanie znowelizowanych przepisów o karze łącznej w oparciu o art. 4 § 1 k.k. ale tylko wówczas, gdy wszystkie zapadłe wyroki uprawomocniły się przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 20 lutego 2015 r.

o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw tj. przed dniem 1 lipca 2015 r. W takiej sytuacji należy niewątpliwie stosować przepisy dotychczas obowiązujące. Odmienna zaś sytuacja powstaje jednak, gdy choćby jeden wyrok uprawomocnił się po wskazanej dacie, a zachodzi konieczność orzeczenia kary łącznej. Wówczas Sąd orzekający w przedmiocie wydania wyroku łącznego, kierując się zasadą przewidzianą w przepisie art. 4 § 1 k.k., w pierwszej kolejności winien rozstrzygnąć, w oparciu o jakie przepisy, tj. obowiązujące przed dniem 1 lipca 2015 r., czy też po tej dacie, należy w konkretnym postępowaniu stosować. Sytuacja taka wystąpiła w przedmiotowej sprawie: wyrok Sądu Rejonowego w Turku w sprawie II K 333/15 zapadł w dniu 15 października 2015 r. i uprawomocnił się w dniu 3 grudnia 2015 r. W tych okolicznościach Sąd zobowiązany był zatem szczegółowo rozważyć, który ze stanów prawnych będzie dla skazanego względniejszy. Podnieść przy tym należy, że rozważania nie powinny ograniczać się tylko do przepisów zawartych

w rozdziale IX kodeksu karnego, ale także innych instytucji prawnych, uregulowanych w kodeksie karnym, które potencjalnie mogą znaleźć zastosowanie względem skazanego. Przykładowo można chociażby wymienić przepisy regulujące podstawy warunkowego zwieszenia kary, które z dniem 1 lipca 2015 r. także uległy znacznym przekształceniom. Obecnie możliwe jest warunkowe zawieszenie kary pozbawienia wolności w wymiarze nieprzekraczającym roku jeżeli sprawca nie był skazany na karę pozbawienia wolności (art. 69 § 1 k.k.), w sytuacji gdy przed dniem 1 lipca 2015 r. kara nie mogła przekraczać 2 lat, a jednocześnie brak było ograniczenia co do zastosowania tej instytucji względem osób niekaranych na karę pozbawienia wolności. Z drugiej strony, obecnie obowiązujący art. 85 § 2 k.k. umożliwia łączenie nie tylko kar jednostkowych ale także kar łącznych. W sytuacji zatem gdy wobec skazanego wcześniej orzeczono kary łączne, a jednocześnie oparte były one o zasadę asperacji,

a w szczególności gdy zbliżała się do zasady absorpcji, to okoliczność ta jest z całą pewnością korzystna dla skazanego. Z tego też powodu winna być uwzględniona przy ustaleniu względniejszego dla skazanego stanu prawnego w oparciu o który należy wydać wyrok łączny (jeśli zachodzą ku temu podstawy).

W przedmiotowej sprawie Sąd Rejonowy niewątpliwie zaniechał zbadania czy istnieją podstawy do wydania wyroku łącznego w oparciu o przepisu 85 k.k. i n.

w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 lipca 2015 r., a więc przy zastosowaniu regulacji z art. 4 § 1 k.k. Idąc dalej, zaskarżony wyrok i jego uzasadnienie nie daje odpowiedzi na pytanie czy ewentualny wyrok łączny oparty na dotychczasowych przepisach byłby względniejszy dla Ł. P.. To natomiast uniemożliwia przeprowadzenie pełnej i wnikliwej kontroli odwoławczej zapadłego rozstrzygnięcia. Już tylko ta okoliczność stanowi podstawę uchylecia zaskarżonego wyroku

i przekazania sprawy Sądowi Rejonowemu celem ponownego jej rozpoznania.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd będzie miał na uwadze, że orzeczona kara grzywny w sprawie II K 256/14 Sądu Rejonowego w Turku została wykonana z dniem 1 lutego 2016 r.

Z uzasadnienia zaskarżonego wyroku wynika również, że Sąd Rejonowy określając górny próg możliwej do orzeczenia kary łącznej pozbawienia wolności, uwzględniał także kary orzeczone w sprawach II K 434/14 oraz II K 329/14 (s. 3 uzasadnienia). Trzeba więc podnieść, że w sprawie II K 434/14 orzeczono jedynie karę grzywny zaś kara pozbawienia wolności w sprawie II K 329/14 nie stała się podstawą wymierzonej kary łącznej (pkt. 1 wyroku). Nie jest więc jasne czy wolą Sądu było objęcie wyrokiem łącznym także kary pozbawienia wolności w sprawie II K 329/14 czy też dostrzegł przeszkody co do takiego rozstrzygnięcia. Wątpliwości te są tym bardziej uzasadnione skoro w uzasadnieniu wyroku Sąd nie wyjaśnił z jakich przyczyn wymierzając karę łączną pozbawienia wolności nie objął nią także skazania w sprawie w w/w sprawie.

Odnośnie zaś zamiany, na podstawie art. 50 ust. 1 ustawy z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2013 r., poz. 1247), kary 1 roku pozbawienia wolności orzeczonej

w sprawie II K 241/13 na karę aresztu, wskazać trzeba, że kontrawencjonalizacji dokonuje jedynie sąd I instancji który wydał prawomocny wyrok za przestępstwo na karę pozbawienia wolności w sytuacji gdy czyn ten według w/w ustawy stał się wykroczeniem. Kompetencja taka nie przysługuje natomiast sądowi orzekającemu w przedmiocie wyroku łącznego nawet, jeżeli wymierzona w ramach tego wyroku kara łączna obejmuje skazanie za czyn, co do którego ma zastosowanie kontrawencjonalizacja (tak post. SN z 04.12.2014 r., III Ko 46/14, LEX 1551432). Jednocześnie pamiętać należy, że zamiana ta będzie konieczna jedynie wówczas, gdy kara w sprawie II K 241/13 podlegałaby wykonaniu - art. 50 ust. 1 w/w ustawy zmieniającej.

Z racji tego Sąd odwoławczy ograniczył kontrolę instancyjną oraz rozpoznanie apelacji obrońcy skazanego do omówionych powyżej kwestii, uznając iż rozpoznanie pozostałych uchybień wskazanych w wywiedzionym środku odwoławczym byłoby przedwczesne (art. 436 k.p.k.).

Mając to na uwadze Sąd odwoławczy na podstawie art. 437 § 1 i 2 k.p.k. uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Agata Wilczewska